

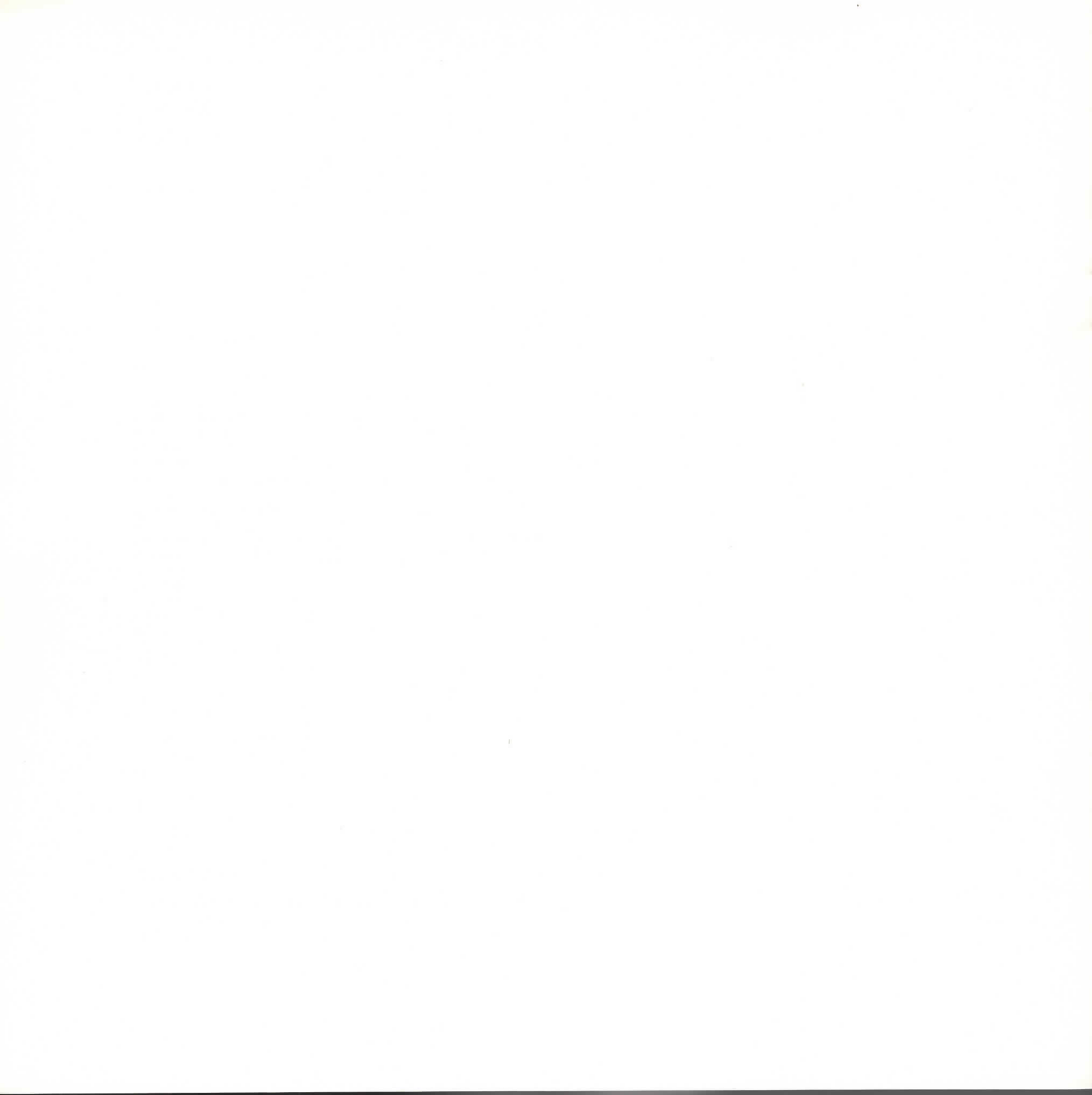
ХАҶИ БОШКОВ

ПЕТАР ХАЏИ БОШКОВ — графика
PETAR HADŽI BOŠKOV — gravures

МУЗЕЈ НА СОВРЕМЕНА УМЕТНОСТ — СКОПЈЕ
MUSÉE D'ART CONTEMPORAIN — SKOPJE

1. IV — 20. IV. 1969

Оваа изложба го опфаќа најзначајниот период во графичката уметност на Петар Хаџи Бошков, што започнува во 1966 година. Претходните, повеќе парцијални, графички остварувања на уметникот, секогаш органски поврзани со неговите скулптури и цртежи, се движат низ особена формална еволуција: од поетско-експресионистички реализам, до симболични, асоцијативно-надреалистички визији, во кое се преплетуваат искуствата на муровската пластика со реминисценции за уметноста на примитивните, особено црчечките култури. Сегашната фаза во графиката на уметникот своите почетоци ги има во времето што Хаџи Бошков го помина во САД. Опсесијата, длабокото чувствување на таа нова опстановка; рационалното и интензивното духовно продирање во безезите на еден нов географски, социјален, културен и етнички амбиент нсјдоа, пред сè во една серија линорези во боја, со свое необично убедливо графичко обликување: станаа рафинирано транспонирани секвенци, детали од тие нови физички и духовни пејсажи што му ги понуди Америка на Хаџи Бошков. Неколку карактеристики на овие линорези: монументалноста на чувството за просторот и формите, искажана низ такви односи на деловите на графиките со кои нивните минијатурни димензии добиваат напати зашметувачка, емфатична просторност; необичен динамизам на форми чија сложеност, пренатна геометриско-кристална структура, најчесто е завиорена во просторот, се стреми нагоре, спуштајќи се низ него спирално или степенесто, во пресеци или во необични дијагонални ракурси; колористичка оркестрација на деликатно, суптилно обработени и еднолично обоени парцели, чија техницистичка апасионалност е смекчена со рафинманот на односите — ја сочинуваат основната пластична апаратура со која уметникот ја доживеа Америка. Прифаќајќи ја, потоа, техниката на монолитотипијата и со усет за нејзините особини и можности, Хаџи Бошков го зачна веќе во Америка наредниот период во своето сегашно графичко творештво.

Првите монолитотипии на уметникот ја обликуваат истата психолошка, мисловна и емоционална опстановка како и во линорезите. Само формалниот графички јазик е преобразен. Тој станува многу „поелоквентен“, расчленет, структуриран од површини, форми и линии со разновидна материја на конзистентност и графичка модулација. Без оглед на конкретната основна боја (сива, црна, темно-смеѓа) овие отисоци на Хаџи Бошков веќе тогаш (1966) се сведени на практично светло-темни односи, светло темни варијации. Во нив веднаш е создадена таква ликовна ситуација преку која се сместуваат во еден меѓупростор меѓу графиката и сликарството поради богатството на информации од содржински и формален карактер што тие ги содржат. Ако ги бараме нивните стилски афинитети, корени, сродности и тн. може да се претпостави, особено за првите „американски“ монолитотипии, дека се создадени низ една промислена стилска корекција со енформелот; а уште повеќе со нефигуративната уметност што се изразува со динамизмот на пластичниот знак и гест. Без оглед на нивната формална ликовна различност монолитотипиите на Хаџи Бошков најмногу се доближуваат до опусот на Хартунг и Сулаж. Како и кај обата овие уметници површината на графиката е, во основата, ликовна формула за просторот и времето: нивното „пластично пространство“, патешествието на линиите, знаците, потезите, на сите видливи структури, се чинат записи, историја, визуелни дијаграми за драмата на постоењето на материјата во просторот и времето; тие се пластична медитација колку за светот и кештата, толку и за човековото внатрешно „ас“.

Овие особини се запазени, продлабочени и развиени во последните графики. Монолитотипиите на Хаџи Бошков, од крајот на 1967 па се до денес, се патокази за усовршување на еден графички изразен медиум до виртоузноста, што никогаш не станува цел самата за себе: не станува обична, техничка екзибиција. Овие најнови отисоци на уметникот се резултат на висок степен меѓусобна ускладеност на еле-

ментите во системот составен од уметниковата личност со сите нејзини белези, уметниковото естетско доживување, непосредниот изразен медиум и неговата скоро автоматска пластична реализација: импулзивно предавање на творечката интенција како во „сликарството на акција“ или во некои „мескалински“ визији на Мишо. Ликовната структура на овие монолитотипии најмногу личи на суptилен сеизмограф: За некои битни особини, за дилемите, страхувањата и надежите на човекот во денешниот историски миг, кога е раскинуван од страотно спротивставени ситуации. Од една страна, исправеност пред зашметувачката визија за бесконечните просторства на човековиот дух, што веќе ги исфрла во космичките пустоши и човековото мисловно и човековото физичко присуство. Од друга страна, трауматични, теgebни сомневања, фаталистички исчекувања на необични, потајни катаклизми предизвикани од бесчувствената сила на природата или од разурнувачкото дејство на човековиот стремеж за власт и уништување. Кошмарите на овие графики ја содржат атмосферата на надреалистички и фантастични визији. Но низ нив се провлекува и вербата дека спасоносниот излез се наоѓа во активното човеково постоење: во неговото творештво како човек и за човекот, во вербата дека уметноста е патоказ кон светлините на иднината.

Монолитотипиите на Хаџи Бошков продираат не само во оваа особена арома на времето, туку и во неговата посебна динамика. Неговите отисоци се чинат медитации за безграничните енергии што ги движат, вознемируваат, и исполнуваат внатрешните пејсажи на човековата духовна личност и бесконечните простори на космосот: меѓу нив уметникот поставил знак на единство: монолитотипиите на Хаџи Бошков како да се дијаграми на уметниковата опсеција со тие енергии и ритми, во кои учествува секое делче на „мртвата“ и „живата“ материја. Кадифестите, нежно сфуматно покриени површини на неговите отисоци низ кои се провлекуваат чудни, деликатни калеидоскопи, пре-

плети, мрежести и паежинести вкрстувања, експлозии, интерференции на линии и маси, се чинат како симболични визуелни карактеристики на современиот свет. Нивните структури често асоцираат и некоја необична „музикалност“ динамика, ритам, што како да изразуваат некаква елегична носталгија за просторот; делуваат како кристализирани, визуелни бранови на некаква чудесна „транс-галактичка музика“.

Дел од најновото графичко творештво на Хаџи Бошков е показ со својата идејно-естетска содржинска и формална структура, со својата пластична програма, колку една суштински нова, современа, авангардна уметност може длабоко, убедливо да изрази теми и мотиви што обично се чинат „екскомуницирани“ од денешното ликовно творештво. Веќе порано уметникот создаде низа монолитотипии на тема „колона“ (прикажани на минатогодишната изложба „Наше минато“). Тоа беа необични епски визији, конструирани како композиции излезени од филмовите на Ајзенштајн, наситени со монументална драматика со речиси шекспировски „штимунг“: а сето тоа е изразено со истиот основен ликовен алфабет како и во другите „апстрактни“ графики. Сега изложените „бесилки . . .“ се создадени со истата епска возбудливост и здржаност, монументална едноставност и поставеност во просторот како теgebни, кошмарни привиденија од најужасните соншта за реалноста*. Се вбројуваат меѓу оние малубројни дела на нашите уметници во кои револуционерното, ангажираното, дејственото во животните акции на човекот и авангардната, ангажирана ликовна естетика се наоѓаат на ист дијалектички план.

* Темата „Бесилки“ П. Х. Бошков ја користел и во графики создадени уште пред 10 години со тогашниот ликовен речник.

Борис ПЕТКОВСКИ

ПЕТАР ХАЦИ БОШКОВ

Роден 1928. во Скопје. Дипломирал на Академијата за ликовни уметности во Љубљана 1953, кај Путрих и Калвин. Студиски престој во Англија 1960. САД 1965/66. Бил член на групата „МУГРИ“, а од 1953 е член на ДЛУМ. Се занимава со графика и скулптура. Живее и работи во Скопје. Адреса: Петар Хаџи Бошков, ул. 956 бр. 14 нас. Водно, Скопје.

Самостојни изложби:

- 1955 — Карловац, сликарство и скулптура (Дом на ЈНА)
1959 — Скопје, графика и скулптура (Дом на ДСВР)
— Нови Сад, скулптура (Трибина на младите) со Н. Мартиноски
1960 — Лондон, графика и скулптура (Галерија Грабовски)
1963 — Скопје, скулптура (Работнички дом) со Д. Кондовски
1965 — Скопје, цртежи и скулптура (Музеј на современа уметност)
1966 — Њујорк, графика и скулптура (Институт за меѓународно образование)
1967 — Охрид, скулптура (Народен музеј) со Иван Велков
— Битола, скулптура (Уметничка галерија) со Ивсан Велков

Групни изложби:

- 1954 — Скопје, Изложба на „Петмината“
1955 — Загреб, „Македонска современа уметност“
1956 — Скопје, Изложба на „Шестмината“
1957 — Дубровник, „Современа југословенска уметност“
— Белград, Изложба на ДЛУМ
— Кина, Бурма, Индија, Лион и Париз, изложба на современа југословенска графика
1958 — Пореч, Изложба на југословенски и австриски уметници
— Загреб, Изложба на ДЛУМ
— Љубљана, Групна изложба на генерација
1959 — Белград, „Шијаковиќ, Мазев, Кондовски, Хаџи Бошков“
1960 — Скопје, Изложба на групата „МУГРИ“
1961 — Падова, Биенале на мала пластика
— Костањевица, Меѓународен симпозиум на скулптура во дрво
— Белград, Изложба на групата „МУГРИ“
— Париз, „Современа југословенска уметност“
— Загреб, Изложба на групата „МУГРИ“

- Белград, I југословенско триенале на ликовните уметности
— Белград, „НОБ во делата на ликовните уметници на Југославија“
1961/62 — Париз, Рим, Милано, Фиренца, Венеција, „Современа југословенска уметност“
1962 — Скопје, „Ивковиќ, Аврамовски, Хаџи Бошков“
— Дижон, „Македонска современа уметност“
1963 — Белград „Хаџи Бошков, Белогаски, Калчевски Личеноски“
1964 — Бранфорд и Лондон, „Македонска современа уметност“
— Белград, II југословенско триенале на ликовните уметности
— Скопје, „Скопје 63 низ ликовни дела“
1965 — Охрид, „Десет современи македонски уметници“
— Скопје, „Подарени дела 1963/65“
1965/66 — Рим, „Уметноста во Македонија денес“
1966 — Торино, „Современа уметност во Македонија“
— Нијрнберг, Штутгарт и Западен Берлин, „Шест југословенски уметници — сликарство и скулптура во Македонија“
1967 — Скопје, „Аспекти на цртежот во Македонија“
— Скопје, „Современи македонски уметници-актуелни тенденции“
— Белград, III југословенско триенале на ликовните уметности
1968 — Скопје, „Современи ликовни уметници — поглед на современата скулптура“
— Скопје, „Аспекти на современата графика“
— Скопје, „Наше минато“
1969 — Солинген — Изложба на четири македонски графичари
— Белград — „Современа македонска уметност — сликарство, скулптура, објекти“

Појаснување за графичките техники

МОНОЛИТОГРАФИЈА — оваа графичка техника всушност се засновува врз постапката на „класичната“ литографија. Се работи врз метална печатарска фолија или плоча, метална (цинк, алуминиум и тн.) или од други материјали. Се користи печатарска боја што се нанесува со **валјак** врз подлогата. За обликување на цртежот, односно ликовната структура што ќе се отиснува, се користат разни помагала — предмети, во зависност од индивидуалните склоности на уметникот и целта што сака да ја постигне. Се вика монолитотипија за да се означи дека со оваа техника се изведуваат единечни, уникатни отисоци. Меѓутоа, оваа техника не ја исклучува можноста подготовката на подлогата да биде таква што да овозможи и повеќе отисоци.

ЛИНОРЕЗ — графичка техника (најблиска до дрворезот) што користи за подлога (или матрица или клише) линолеум. Тој се реже (линорез) со разни видови профили на специјални ножеви. Длабинатините на резот се плитки ја конструирате обично се со тенки, мекани ра ови. Оваа техника овозможува црно-бели или отисоци во повеќе бои. Се користат печатарски бои како и при литографијата, што се нанесуваат со **валјак**. За секоја одделна боја, одделна обоена површина, се изведува, се подготвува посебна подлога. Може да се добие еден или повеќе отисоци.

КАТАЛОГ CATALOGUE

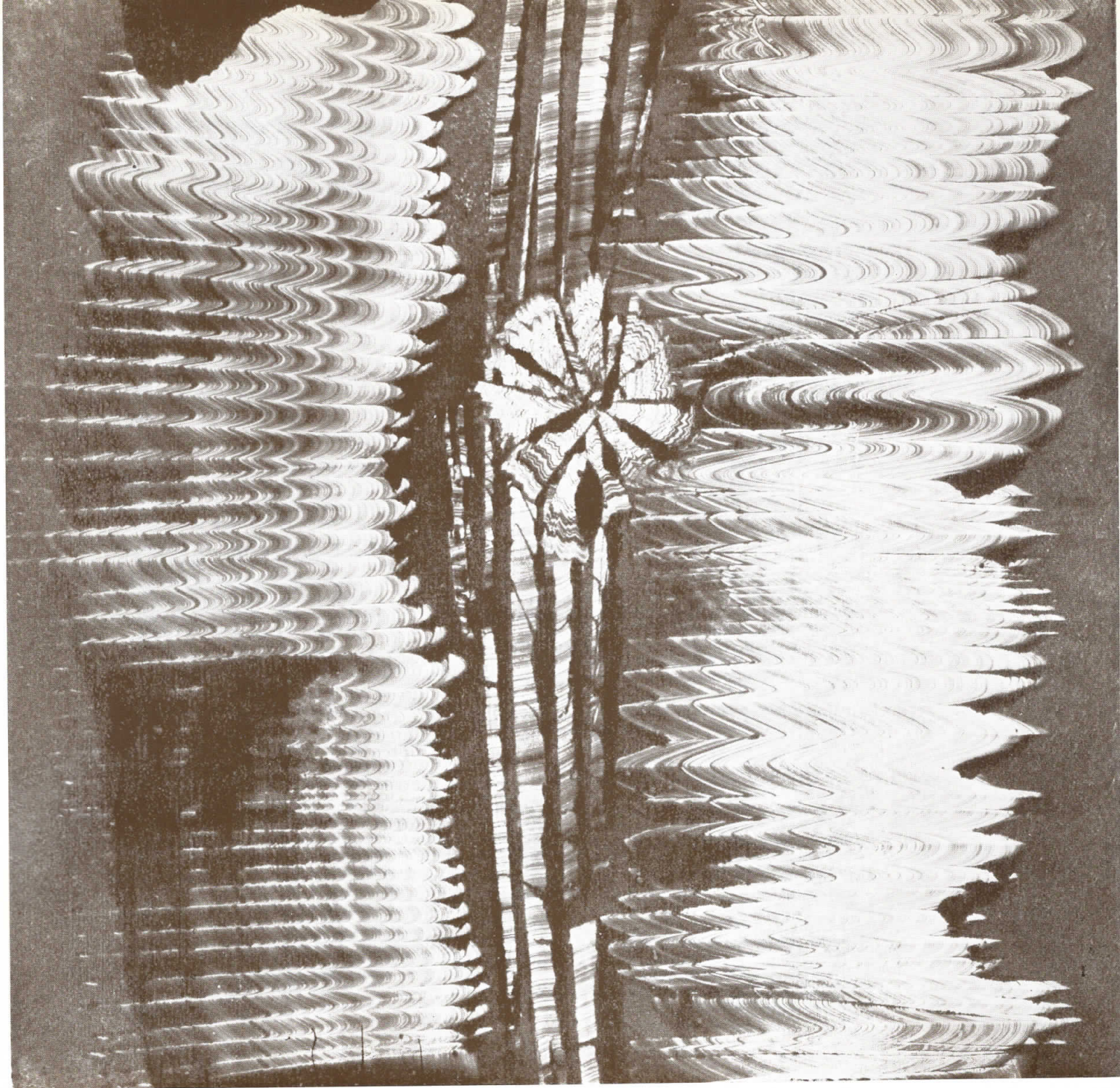
ЛИНОРЕЗИ —
LINOGRAPHURES

1. ВЖЕШТЕН ПРОЦЕП FENTE CHAUDE	25 × 25	1966
2. ИГРА НА РАМНОТЕЖ JEU DE L'EQUILIBRE	25 × 25	1966
3. ПРОЦЕС НА ГРАДБА PROCÈS DE CONSTRUCTION	25 × 25	1966
4. ПРОДОР ВО ГОРЕ И ДОЛЕ PÉNÉTRATION EN HAUT ET EN BAS	25 × 25	1966
5. ВИЗИЈА ЗА МИНАТОТО VISION POUR LE PASSÉ	25 × 25	1966
6. КРУЖНА КОМПОЗИЦИЈА ВО ПРОСТОР COMPOSITION CIRCULAIRE DANS L'ESPACE	25 × 25	1966
7. ПРОДОР ВО ХОРИЗОНТАЛА PÉNÉTRATION HORIZONTALE	25 × 25	1966
8. СИМБОЛ ВО ПРОСТОР SYMBOLES DANS L'ESPACE	25 × 25	1966
9. СИМБОЛ ВО ПРОСТОР И ВРЕМЕ I SYMBOLE DANS L'ESPACE ET DANS LE TEMPS I	25 × 25	1965
10. СИМБОЛ ВО ПРОСТОР И ВРЕМЕ II SYMBOLE DANS L'ESPACE ET DANS LE TEMPS II	25 × 25	1965
11. ТЕКТОНСКИ ПРОДОР ОД ПРОСТОРОТ PÉNÉTRATION TECTONIQUE DANS L'ESPACE	25 × 25	1966
12. ПОДРЕДЕНА КОМПОЗИЦИЈА I COMPOSITION SUBORDONNÉE I	25 × 25	1966
13. ПОДРЕДЕНА КОМПОЗИЦИЈА II COMPOSITION SUBORDONNÉE II	25 × 25	1966
14. КОМПОЗИЦИЈА, ПРОЦЕС И РАМНОТЕЖА I COMPOSITION, PROCÈS ET ÉQUILIBRE I	25 × 25	1966
15. КОМПОЗИЦИЈА, ПРОЦЕС И РАМНОТЕЖА II COMPOSITION, PROCÈS ET ÉQUILIBRE II	25 × 25	1966
16. КОМПОЗИЦИЈА, ПРОЦЕС И РАМНОТЕЖА III COMPOSITION, PROCÈS ET ÉQUILIBRE III	25 × 25	1966
17. КОМПОЗИЦИЈА, ПРОЦЕС И РАМНОТЕЖА IV COMPOSITION, PROCÈS ET ÉQUILIBRE IV	25 × 25	1966
18. СТУДЕ + ФОСИЛ FOSSILE FROID	25 × 25	1966

МОНОЛИТОГРАФИИ —
MONOLITHOGRAPHIES

19. ПРОДОР ВО ПРОСТОР PÉNÉTRATION DANS L'ESPACE	40 × 60	1966
20. ЕЛЕГИЧНА КАДЕНЦА I CADENCE ÉLÉGIQUE I	40 × 60	1966
21. ЕЛЕГИЧНА КАДЕНЦА II CADENCE ÉLÉGIQUE II	40 × 60	1966
22. ЕЛЕГИЧНА КАДЕНЦА III CADENCE ÉLÉGIQUE III	40 × 60	1965
23. ПУСТОШ DÉSERT	40 × 60	1965
24. ИНТЕРФЕРЕНЦИИ INTERFÉRENCES	40 × 60	1966
25. ТЕГОВНА ПОВРШИНА SURFACE ACCABLANTE	40 × 60	1966
26. РИТМИ RYTHMES	40 × 60	1966
27. МАТЕРИЈА, ПРОСТОР И ВРЕМЕ I MATIÈRE, ESPACE ET TEMPS I	40 × 60	1967
28. МАТЕРИЈА, ПРОСТОР И ВРЕМЕ II MATIÈRE, ESPACE ET TEMPS II	40 × 60	1967
29. МАТЕРИЈА, ПРОСТОР И ВРЕМЕ III MATIÈRE, ESPACE ET TEMPS III	40 × 60	1967
30. МАТЕРИЈА, ПРОСТОР И ВРЕМЕ IV MATIÈRE, ESPACE ET TEMPS IV	40 × 60	1967
31. МАТЕРИЈА, ПРОСТОР И ВРЕМЕ V MATIÈRE, ESPACE ET TEMPS V	40 × 60	1967
32. ЦЕРЕБРАЛНИ ДИЈАГРАМИ I: АГРЕСИЈА DIAGRAMMES CÉRÉBRALES I: AGRESSION	40 × 60	1968
33. ЦЕРЕБРАЛНИ ДИЈАГРАМИ II: ТРАУМА DIAGRAMMES CÉRÉBRALES II: TRAUMA	40 × 60	1968
34. ЦЕРЕБРАЛНИ ДИЈАГРАМИ III: ДИЛЕМА DIAGRAMMES CÉRÉBRALES III: DILEMME	40 × 60	1968
35. ЦЕРЕБРАЛНИ ДИЈАГРАМИ IV: НЕПОСТОЈАНОСТ DIAGRAMMES CÉRÉBRALES IV: INCONSTANCE	40 × 60	1968
36. ЦЕРЕБРАЛНИ ДИЈАГРАМИ V: МОРБИДНОСТ DIAGRAMMES CÉRÉBRALES V: MORBIDITÉ	40 × 60	1968
37. БЕСИЛКИ НА СИТЕ ВРЕМИЊА И ПРОСТОРИ I GIBETS DE TOUS LES TEMPS ET DE TOUS LES ESPACES I	40 × 60	1968
38. БЕСИЛКИ ЗА СИТЕ ВРЕМИЊА И ПРОСТОРИ II GIBETS DE TOUS LES TEMPS ET DE TOUS LES ESPACES II	40 × 60	1968
39. БЕСИЛКИ ЗА СИТЕ ВРЕМИЊА И ПРОСТОРИ III GIBETS DE TOUS LES TEMPS ET DE TOUS LES ESPACES III	40 × 60	1968
40. БЕСИЛКИ ЗА СИТЕ ВРЕМИЊА И ПРОСТОРИ IV GIBETS DE TOUS LES TEMPS ET DE TOUS LES ESPACES IV	40 × 60	1968
41. БЕСИЛКИ ЗА СИТЕ ВРЕМИЊА И ПРОСТОРИ V GIBETS DE TOUS LES TEMPS ET DE TOUS LES ESPACES V	40 × 60	1968
42. КЛИМАКС CLIMAX	40 × 60	1968

43. ПРОЗИРНА ВИЗИЈА VISION TRANSPARENTE	40 × 60	1968
44. АСТРАЛНА ГЛЕТКА I VUE ASTRALE I	40 × 60	1968
45. АСТРАЛНА ГЛЕТКА II VUE ASTRALE II	40 × 60	1968
46. ЛЕБДЕЊЕ I PLANEMENT I	40 × 60	1968
47. ЛЕБДЕЊЕ II PLANEMENT II	40 × 60	1968
48. ЛЕБДЕЊЕ III PLANEMENT III	40 × 60	1968
49. ДУБИОЗНА КОХЕЗИЈА I COHÉSION DOUTEUSE I	40 × 60	1968
50. ДУБИОЗНА КОХЕЗИЈА II COHÉSION DOUTEUSE II	40 × 60	1968
51. ДУБИОЗНА КОХЕЗИЈА III COHÉSION DOUTEUSE III	40 × 60	1968
52. ДУБИОЗНА КОХЕЗИЈА IV COHÉSION DOUTEUSE IV	40 × 60	1968
53. ДУБИОЗНА КОХЕЗИЈА V COHÉSION DOUTEUSE V	40 × 60	1968
54. КОПНЕЖ ЗА РИТМИТЕ НА ГАЛАКСИИТЕ I DÉSIR POUR LES RYTHMES DES GALAXIES I	40 × 60	1968
55. КОПНЕЖ ЗА РИТМИТЕ НА ГАЛАКСИИТЕ II DÉSIR POUR LES RYTHMES DES GALAXIES II	40 × 60	1968
56. КОПНЕЖ ЗА РИТМИТЕ НА ГАЛАКСИИТЕ III DÉSIR POUR LES RYTHMES DES GALAXIES III	40 × 60	1968
57. НОСТАЛГИЈА ЗА ИЗАБЕНИТЕ МЕХАНИЗМИ I NOSTALGIE POUR LES MÉCANISMES USÉS I	40 × 60	1968
58. НОСТАЛГИЈА ЗА ИЗАБЕНИТЕ МЕХАНИЗМИ II NOSTALGIE POUR LES MÉCANISMES USÉS II	40 × 60	1968
59. НОСТАЛГИЈА ЗА ИЗАБЕНИТЕ МЕХАНИЗМИ III NOSTALGIE POUR LES MÉCANISMES USÉS III	40 × 60	1968
60. НОСТАЛГИЈА ЗА ИЗАБЕНИТЕ МЕХАНИЗМИ IV NOSTALGIE POUR LES MÉCANISMES USÉS IV	40 × 60	1968
61. ИНТИМНА ЕТИДА ЗА ПРОСТОРОТ I ÉTUDE INTIME POUR L'ESPACE I	40 × 60	1968
62. ИНТИМНА ЕТИДА ЗА ПРОСТОРОТ II ÉTUDE INTIME POUR L'ESPACE II	40 × 60	1968
63. НАСИЛНО РАСКИНУВАЊЕ: ПЕРМУТАЦИЈА I DÉCHIREMENT OPPRESSIF: PERMUTATION I	40 × 60	1968
64. НАСИЛНО РАСКИНУВАЊЕ: ПЕРМУТАЦИЈА II DÉCHIREMENT OPPRESSIF: PERMUTATION II	40 × 60	1968
65. НАСИЛНО РАСКИНУВАЊЕ: ПЕРМУТАЦИЈА III DÉCHIREMENT OPPRESSIF: PERMUTATION III	40 × 60	1968
66. МОРБИДНИ КОНСТЕЛАЦИИ I CONSTELLATIONS MORBIDES I	40 × 60	1969
67. МОРБИДНИ КОНСТЕЛАЦИИ II CONSTELLATIONS MORBIDES II	40 × 60	1969
68. МОРБИДНИ КОНСТЕЛАЦИИ III CONSTELLATIONS MORBIDES III	40 × 60	1969
69. МОРБИДНИ КОНСТЕЛАЦИИ IV CONSTELLATIONS MORBIDES IV	40 × 60	1969

РИТМОВИ, МОНОЛИТОГРАФИЈА

СУПТИЛНИ РИТМОВИ, МОНОЛИТОГРАФИЈА

PETAR HADŽI BOŠKOV

Né en 1928 à Skopje. Il a obtenu son diplôme à l'Académie des Beaux-Arts de Ljubljana (1953), chez les professeurs Putrih et Kalvin. Voyage d'étude en Angleterre 1960 et aux États-Unis 1965/66. Il était membre du groupe „Mugri“. A partir de 1953 il est membre de l'Association des Artistes de la Macédoine (DLUM). Pratique la gravure et la sculpture. Vit et travaille à Skopje.

Adresse: Petar Hadži Boškov, ul. 956, br. 14. naselba Vodno, Skopje

Expositions individuelles:

- 1955 — Karlovac, peinture et sculpture (Foyer de l'Armée)
- 1959 — Skopje, gravure et sculpture (Maison de DSVR)
  - Novi Sad, sculpture (Tribune des Jeunes), avec N. Martinoski
- 1960 — Londres, gravure et sculpture (Gallery Grabowski)
- 1963 — Skopje, sculpture (Maison des Ouvriers), avec D. Kondovski
- 1965 — Skopje, dessin et sculpture (Musée d'Art Contemporain)
- 1966 — New York, gravure et sculpture (Institut de l'Education Internationale)
- 1967 — Ohrid, sculpture (Musée Populaire), avec I. Velkov
  - Bitola, sculpture (Galerie d'Art), avec I. Velkov

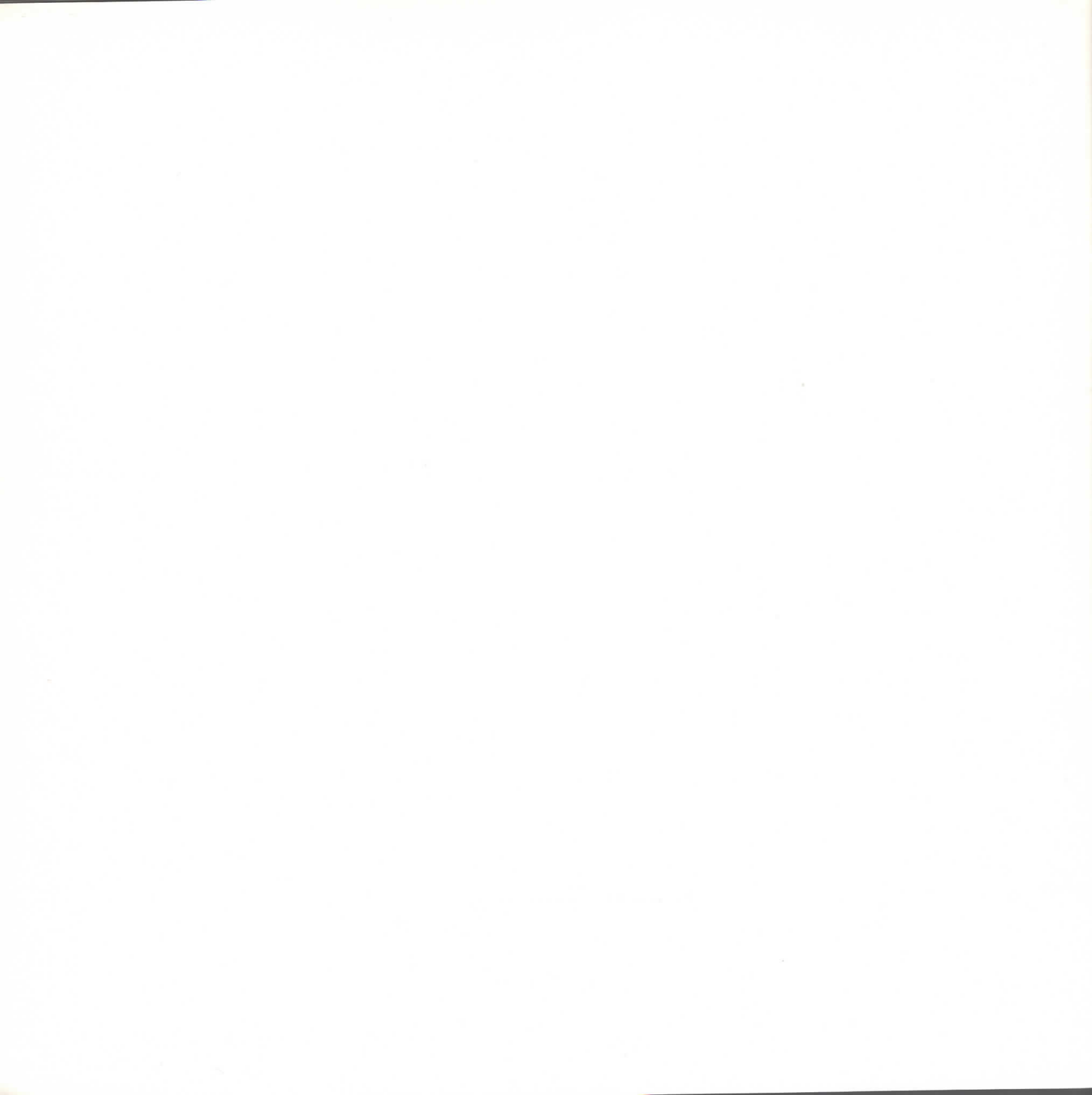
Expositions collectives:

- 1954 — Skopje, exposition des „Cinq“
- 1955 — Zagreb, „L'Art macédonien contemporain“
- 1955 — Skopje, exposition des „Six“
- 1957 — Dubrovnik, „L'Art contemporain yougoslave“
  - Chine, Birmanie, Inde, Lion, Paris, exposition de la gravure Yougoslave, contemporaine
  - Belgrade, exposition de DLUM
- 1958 — Poreč, exposition des artistes de la Yougoslavie et de l'Autriche
  - Zagreb, exposition de DLUM
  - Ljubljana, exposition collective de la génération
- 1959 — Belgrade, „Šijaković, Mazev, Kondovski, Hadži Boškov“
- 1960 — Skopje, exposition du groupe „Mugri“
- 1961 — Padoue, Biennale de la petite plastique
  - Kostanjevica, Symposium Internationale de la sculpture en bois

- Belgrade, exposition du groupe „Mugri“
- Paris, „L'Art contemporain yougoslave“
- Zagreb, exposition du groupe „Mugri“
- Belgrade, I-e Triennale yougoslave des arts plastiques
- Belgrade „NOB dans les oeuvres des artistes yougoslaves“
- 1961/1962 — Paris, Rome, Milan, Florence, Venise, „L'Art contemporain yougoslave“
- 1962 — Skopje, „Ivković, Avramovski et Hadži Boškov“
  - Dijon, „L'Art contemporain de la Macédoine“
- 1963 — Belgrade, „Hadži Boškov, Belogaski, Kalčevski, Liče noski“
- 1964 — Bratford et Londres, „L'Art contemporain de la Macédoine“
  - Belgrade, II-e Triennale yougoslave des arts plastiques
  - Skopje, „Skopje 63 dans les oeuvres plastiques“
- 1965 — Ohrid, „10 artistes contemporains de la Macédoine“
  - Skopje, „Oeuvres données 1963—1965“
- 1965/1966 — Rome, „L'Art en Macédoine, aujourd'hui“
- 1966 — Turin, „L'Art contemporain en Macédoine“
  - Nuremberg, Stuttgart et Berlin Ouest, „Six artistes yougoslaves-peinture et sculpture en Macédoine“
- 1967 — Skopje, „Aspects du dessin en Macédoine“
  - Skopje, „Artistes macédoniens contemporains-tendances actuelles“
  - Belgrade, III-e Triennale yougoslave des arts plastiques
- 1968 — Skopje, „Artistes plastiques contemporains-vue sur la sculpture contemporaine“
  - Skopje, „Aspects de la gravure contemporaine“
  - Skopje, „Notre passé“
- 1969 — Solingen, exposition de 4 artistes-graveurs de la Macédoine
  - Belgrade, „L'Art Macédonien contemporain-peinture, sculpture, objets“

ОДБРАНА БИБЛИОГРАФИЈА — BIBLIOGRAPHIE CHOISIE

- Александар Ѓурчинов, Изложбата на „Петмината“, Разгледни, Скопје, 5. XII. 1954
- С. Јаневски, Шестмина ни се претставуваат со графика, Хоризонт, Скопје, 22. VII. 1956
- А. Н., Изложба на графика, Разгледни, Скопје, 25. III. 1956
- Томе Момировски, Светлости и визији на нашата графика, Современост, Скопје, бр. 5, мај 1958
- G. D. — A., Makedonski umetnici u Novom Sadu, Dnevnik, Novi Sad, 28. VI. 1959
- Антоние Николовски, Скулптурата на Петар Хаџи Бошков, Нова Македонија Скопје 14. VI. 1959
- Радивоје Пешиќ, Скулптурата во слободен простор, Нова Македонија Скопје 20. IX. 1959
- J. Ch., M. Laczynski i P. Hadži Boškov w galerii Grabowskiego, Gazeta niedzielnna, London, 7. VII. 1960
- Edward Lucie-Smith, Laczynski and Boskov, Art news and review, London, 30. VII. 1960
- Борис Петковски, Нагласена издиференцираност, Нова Македонија, Скопје, 27. III. 1961
- Vogomil Guzel, Pohod senki na materiji, Polja, Novi Sad, 15. IV. 1961
- К. Г., Графика—сликарство—скулптура, Нова Македонија Скопје, 27. V. 1962
- Влада Урошевиќ, Три изразити индивидуалности, Млад Борец, Скопје, 31. V. 1962
- Ксенија Гавриш, Трагедијата го обврзува уметникот, Нова Македонија, Скопје, 24. XI. 1965
- Цветан Грозданов, Предговор за каталог на самостојната изложба на Петар Хаџи Бошков во МСУ, Скопје, јули 1965
- Ксенија Гавриш, Петар Хаџи Бошков: „Говорам за еволуцијата на светот“, Нова Македонија, Скопје, 13. VI. 1965
- Паскал Гилевски, Изложба на Петар Хаџи Бошков, Нова Македонија, Скопје, 17. VI. 1965
- Јозо Т. Бошковски, Конструктивна творечка деформација, Гечер Скопје, 17. VI. 1965
- Boris Petkovski, Tradizione e prospettive dell'arte contemporanea in Macedonia, предговор за каталог на изложбата „Arte in Macedonia, oggi“, Рим, ноември 1965
- Boris Petkovski, Arte Macedone contemporanea, Предговор за каталог на изложбата „Arte macedone contemporanea“, Торино, јануари 1966
- Boris Petkovski, Tradition und Neue Tendenzen in der Zeitgenössischen Kunst Mazedoniens, Предговор за каталог на из. „Sechs Jugoslawische Künstler-Malerei und Plastik aus Mazedonien, Нирнберг, април-мај 1966
- Борис Петковски Успех на шестмината во Западна Германија, Нова Македонија, Скопје 3. VII. 1966
- Љубица Дамјановска, Предговор за каталог на изложбата „Современа југословенска графика“, Битола, март-април, 1967
- Љ. Дамјановска, Хетерогени естетски и содржински белези, Нова Македонија, Скопје, 23. IV. 1967
- Борис Петковски, Предговор за каталог на изложбата „Аспекти на цртежот во Македонија“, МСУ Скопје, декември 1967
- Б. П., Визуелна амбиентација, Проспект од концертот на Тома Прошев, 1968
- Boris Petkovski, Današnja makedonska likovna umetnost, Sinteza, Ljubljana, бр. 10/11, октомври 1968, стр. 60—66
- Борис Петковски, Предговор за каталог на изложбата „Современа македонска уметност“ во Белград, 7. II — 16. III 1969.

издавач: музеј на современа уметност — скопје
éditeur: musée d'art contemporain — skopje

предговор: борис петковски
préface: boris petkovski

текст: соња абациева димитрова
texte: sonja abadžieva dimitrova

превод: соња абациева димитрова
traduction: sonja abadžieva dimitrova

уредник: александар ѓурчинов
rédaction du catalogue: aleksandar ġurčinov

поставка на изложбата: александар ѓурчинов
accrochage: aleksandar ġurčinov

техничка подготовка: стојан петровиќ
arrangement technique: stojan petrović

печатница: графички завод „гоце делчев“ — скопје
imprimerie: office graphique „goce delčev“ — skopje

тираж: 500
tirage: 500

